

NATAŠA
SOLOMONS

LEPA
ROZALINA

Prevela
Aleksandra Čabraja

■ Laguna ■

Naslov originala

Natasha Solomons

FAIR ROSALINE

Copyright © Natasha Solomons 2023

Originally published in the English Language in the UK
by Manilla Press, an imprint of Bonnier Books UK
Limited, London.

The moral rights of the Author have been asserted.

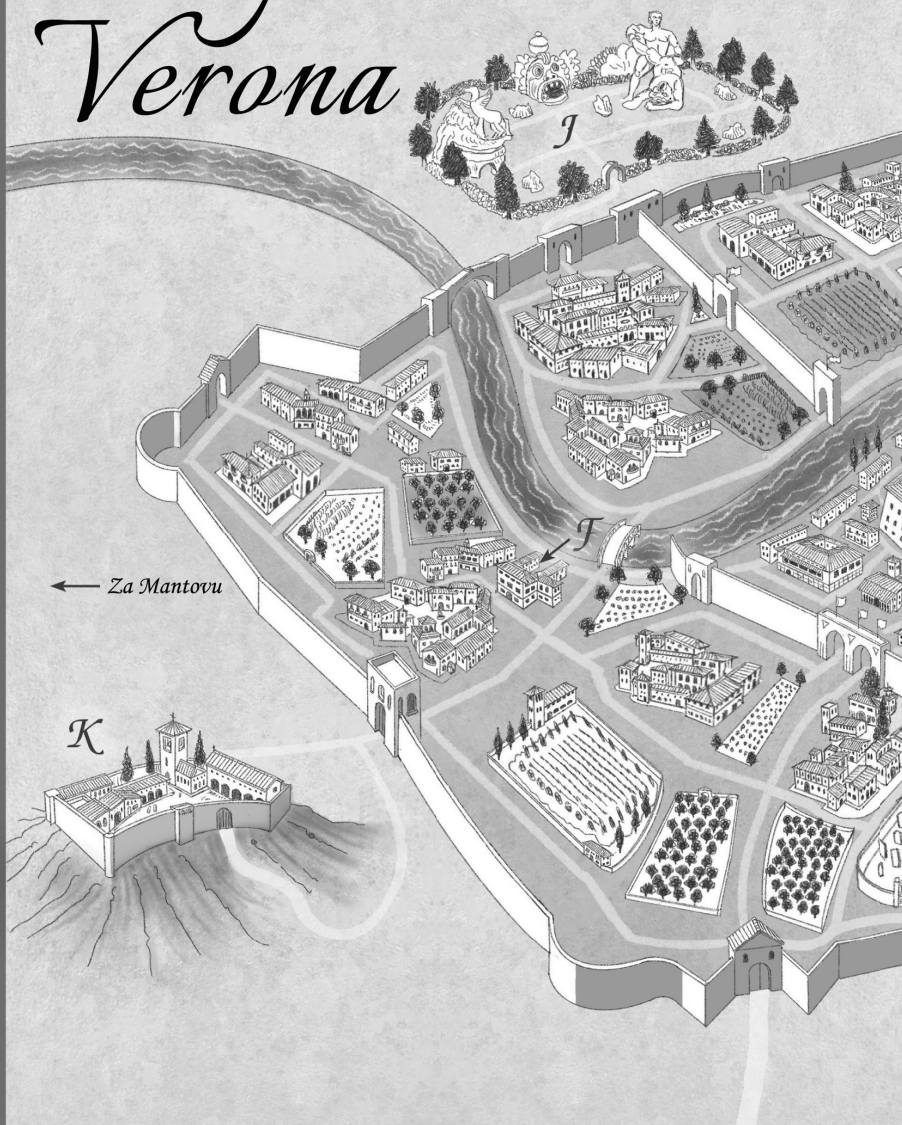
Translation copyright © 2024 za srpsko izdanje, LAGUNA

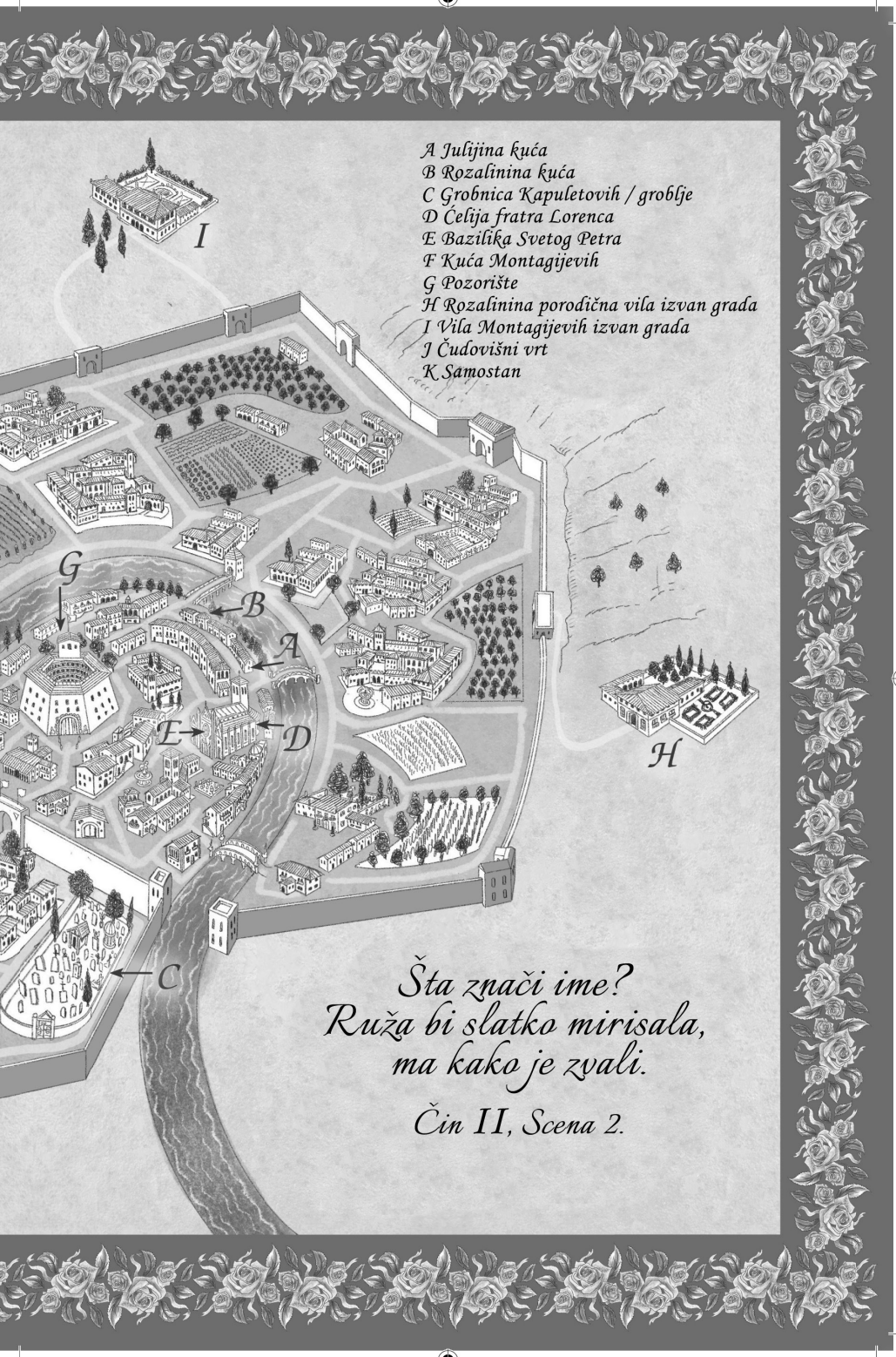
*Mojj sestri Džo i mojj kćerki Lari
– da budete zašćićene od Romea*

„Rozalina?... Zaboravih to ime i bol imena tog.“

Romeo i Julija, Čin 2, Scena 3.

Šekspirova Verona

- A Julijina kuća
- B Rozalinina kuća
- C Grobnica Kapuletovih / groblje
- D Celija fratra Lorenca
- E Bazilika Svetog Petra
- F Kuća Montagijevih
- G Pozorište
- H Rozalinina porodična vila izvan grada
- I Vila Montagijevih izvan grada
- J Čudovišni vrt
- K Samostan

*Šta znači ime?
Ruža bi slatko mirisala,
ma kako je zvali.*

Čin II, Scena 2.

PRVO POGLAVLJE

U domu kugom zaraženom

Sahrana je održana u zoru, tek nešto više od sat pošto je madona Emelija Kapulet otišla sa ovog sveta. Rozalina se vukla za pogrebnim odrom, neutešna zbog tog gubitka. Njeni otac i brat su nekoliko puta morali da je opominju da se udalji, jer je leš – njene voljene majke – kužan.

Jedini nosači koje su uspeli da nađu spremne da nose odar bili su prljavi i smrdljivi momci, ne mnogo bolji od prosjaka, a čak su i njih morali dobrano da podmite. Rozalini su zabranili da okupa majčino telo. Sveštenik je došao držeći na nosu masku sa lekovitim biljem, i poprskao lice mrtve žene svetom vodicom, pre nego što je žurno izašao. Nisu imali vremena da nađu zlatni ni ljubičasti pogrebni pokrov da je umotaju. Niko nije zapevao žalopojku. Rodbina se nije okupila u kući niti ih je ispratila do grobnice. Ožalošćeni behu tužno malobrojni, ostali Kapuleti i njihovi susedi krili su se iza zaključanih vrata, njuškajući buketiće lekovitog bilja i pomorandže načičkane karanfilićima da oteraju kugu, ili pribegavajući mahnitim molitvama i usplahirenim ispovedima. Umesto njih, tu su bili samo Rozalina, njen otac koji je naočigled svih plakao, tegobno se oslanjajući na Rozalininu ruku, i njen brat Valenco.

„Zaslужila si više“, promrmlja Rozalina majci.

Jedan od nosača naglo zastade da počese vašljive prepone, spetljavši se i ispustivši ručku kovčega.

„Sumlato! Bedniče!“, zaurla Maseto Kapulet, koji bi ga rado šutnuo da se nije plašio da će nosač sasvim ispustiti telo.

Rozalina priкри osmeh. Njenoj majci bi to bilo smešno; oduševljavala se grozotama. Dva psa lutilice krenuše za njihovom čemernom grupicom, možda u nadi da će dobiti kakve ostatke hrane. Rozalina je uračunala i njih. To je brojnost povorke učinilo gotovo pristojnom, mada sami ožalošćeni behu čudna grupica. Nije joj smetalo što nema suseda: sve su to bili lažovi i licemeri. Mama im je slala porođajne poklone, brisala im suze i zadnjice dok su bili mali, ali ih nije volela. *Volela je mene. A ja sam tu.* Na tu pomisao, Rozalina se snažno ugrize za usnu da spreči suze, i oseti ukus krvi.

Služba u porodičnoj grobnici bila je kratka. Fratar je delovao prestravljeno, neprestano je posmatrao kovčeg i žurio s molitvama, mucajući u brzini. Rozalina je primetila graške znoja zarobljene u naslagama sala na njegovom vratu, uprkos tome što je u grobnici bilo hladno. Nije bilo vremena da nabave voštane sveće koje bi priličile društvenom položaju madone Emelije Kapulet, te je odaja bila prigušena senkama. Kripta u zidu beše otvorena i pripremljena da primi sanduk, te se sve jači smrad smrti i truleži, gadan i ustajao, pridružio mirisu raspadanja drugih kostiju, odavno zatvorenih u grobnici. U polumraku, crna otvorena jama u zidu je zjapila, poput stepeništa koje vodi sve do podzemnog sveta. Rozalina požele da vrisne, da se uhvati za majku, baš kao što joj se držala za skute dok je bila mala – kako bi mogli da spuste Emeliju Kapulet u taj mrak? Ugušiće se među tim otrovnim isparenjima, u tom tamnom bunaru koji ne vidi. Plašiće se. Mora imati sveću, ali kada je gurnu u mrak, šta onda? Zapravo, Rozalina je znala da

je njena majka sada daleko od straha, bola i ljubavi. Pripada ovde, među duhove drugih, davno preminulih Kapuleta.

Rozalina postade svesna da njen otac plače i vuče je za ruku, i oseti trzaj odbojnosti dok mu je, da ga uteši, milovala glavu naslonjenu na njeno rame. On nije bio ni ljubazan ni nežan, pa ipak je ona morala da svoj bol potčini njegovom. Uobičajeno nije obraćao pažnju na nju, ali sada, kad je ona želela da tuguje nasamo, zahtevao je njenu pažnju.

Njeni roditelji su bili kao svećnjaci kupljeni u paru, koji stoje na dve strane kamina, savršeni u svojoj uglačanoj simetriji. Sada je ostao samo otac i sam je izgledao pogrešno, mršavo i izgubljeno. Rozalina ga uhvati za ruku, osećajući krhkost kostiju pod kožom tankom poput pergamenta, a on joj stegnu prste, ljubeći ih. Pokušao je nešto da kaže, ali se čuo samo jecaj.

„Ššš“, reče Rozalina, tešeći ga kao dete, svesna da su im uloge trenutno zamenjene.

Uprkos svim njegovom manama – a Rozalina nije želela da ih u ovom trenutku nabraja – njen otac je voleo njenu majku. Njihov brak je bio blagosloven srećom, a njegov bol je bio stvaran i srceparajući. Žalila ga je zbog toga.

Fratar je prebacivao težinu s noge na nogu, kao da mu se mokri. Članovi porodice zagledaše se u njega, zbunjeni i ojađeni. Onda Valenco posegnu za svojom kesom i izvadi nekoliko novčića. Fratar ih gurnu u džep, mrmrlajući kratak blagoslov.

„Izvinjavam se. Moram da sahranim još nesrećnih duša.“

Ne duša, pomisli Rozalina. Samo njihove slomljene i istrulele školjke. Njihove duše odletele su iz ove kosturnice.

Kad se tužna grupica vratila kući, na ulaznoj kapiji su ih čekali stražari, a crveni krst kuge već je bio naslikan na njihovim vratima. Njihov zapovednik klimnu glavom Masetu, ali sa pristojne udaljenosti, nosa zagnjurenog u buketic lekovitog bilja, i reče: „Jedan član ovog domaćinstva bio je zaražen, te

morate svi ostati zatvoreni u narednih dvadeset dana. Ovim stražarima naloženo je da paze da ne prekršite to naređenje. Neka vam je Bog u pomoći.“

Rozalina vide kako njen otac poraženo sleže ramenima. Nije vredelo raspravljati se. Mogli su samo da čekaju i nadaju se. Zašavši u hodnik, Rozalina je čula zakucavanje eksera, poput zatvaranja mrtvačkog kovčega.

Svakog narednog dana gledala je s prozora kako se na vratima u okolini pojavljuju crveni krstovi, dok se kuga širila po gradu. Posle podne bi ulicama prolazila povorka sa svetim relikvijama da otera zarazu, a fratri su mrmljali molitve i kadili kuće tamjanom, dok su građani otvarali prozore i izlazili na balkone da se pridruže molitvi, preklinjući nebesa.

Gledala je kako njen otac besciljno luta po kući u požuteloj noćnoj košulji, kao dnevna utvara, mrmljajući molitve za svoju mrtvu ženu. Posrtao je u hodu, a po mraku ga je videla kako mučen nesanicom luta hodnicima, noseći sveću. Pa ipak, nije mogla naterati sebe da mu uputi reči utehe. Da nije bilo njega, Emelija bi još bila živa. Rozalinino saosećanje bilo je prigušeno besom i potisnuto njenom sopstvenom tugom.

Uskoro je osetila kako joj se život sveo na njenu sobicu i beskrajno ječanje zvona bazilike. Zvona su zvonila dvadeset dana sedam puta dnevno, podsećajući je da se moli. Nije to radila.

Dvadesetog dana straža se vratila, dovodeći sa sobom istražitelje da pregledaju sve ukućane i provere imaju li simptome bolesti.

Jedna žena uđe u Rozalininu sobu i reče joj da se svuče dogola. „Put vam je tamnija od očeve i bratovljeve“, reče joj žena.

„Ja sam mamina kćerka“, odgovori Rozalina, koja je već bila sita takvih zapažanja.

„I lepi ste bez obzira na boju kože, mada tamnopusite lepotice nisu moderne.“

Rozalina se ljutito nakostreši. Njena majka ne bi trpela takve reči. „Ne, nije tačno. Davno je prošlo vreme kada tamnopusite žene nisu smatrane lepim. Lepota moje majke je promenila modu.“

Rozalina je imala majčinu zlatnu kožu, koja je leti postajala smeđa. Brat joj je više ličio na oca: bili su slični kao jaje jajetu. Rozalini je bilo drago što liči na Emeliju – to je bio deo njene majke koji joj niko nije mogao uzeti.

Žena čučnu i zagleda se u najskrivenije delove Rozalininog tela. „Ništa ne vidim. Ni na leđima, ni na preponama, ni pod miškom ni ispod grudi. Nemate ništa ni na vratu. Niste zaraženi.“

„Je li Katarina dobro?“

Žena se zapanji. „Pitate za sluškinju pre nego za svog oca!“ Rozalina slegnu ramenima.

„Sve je čisto“, dodade istražiteljka. „Vaša kuća sme da otvori vrata.“

Rozalina se nasmešila, prvi put u dvadeset dana.

„Nećemo ostati u Veroni“, rekao je Maseto Kapulet. „Ovde više nema ničega za nas. Povuci ćemo se u brda iznad grada dok ova prokleta pošast ne prođe.“

Rozalina u srcu oseti trzaj besa, oštar i sjajan poput dijamanta. Emelija je molila i ubeđivala muža da napuste grad i odu tamo gde je čistiji vazduh, da pobegnu od neprijatelja kojeg nisu mogli da vide ni da se bore protiv njega. Sve druge velike kuće ostale su prazne, osim ponekog sluge ili sluškinje, pa čak su ih i oni svakodnevno napuštali dok je sve više leševa iznošeno iz kuća ili ostavljano na ulicama. Uprkos tome, ova porodica Kapulet ostala je u Veroni, jer Maseto nije hteo da napusti posao.

Da su otišli ranije, pre dva meseca, kad je njena majka to tražila, ona sada ne bi bila u grobnici.

„Da“, složi se Valenco. „Treba da odete. To je odličan predlog.“

Valencova porodica je još pre više nedelja potražila sigurnost u brdima, sklonjena u vili okruženoj poljima na kojima se talasalo klasje, daleko od nevolja. Pa ipak, on se nije suprotstavio ocu i stao na stranu svoje majke i sestre, ma koliko da su

ga preklinjale. Njegovi dragoceni dragulji, njegovi najdraži, bili su na sigurnom. U Rozalini je tinjao zapaljivi bes i ona obori pogled, ne mogavši da pogleda u oca ni u brata.

Maseto je, nekako, pogrešno protumačio njen oboreni pogled kao znak skromnosti i pokornosti, kojima njegova kćerka inače nije bila sklona. Uzdahnuvši, potapšao ju je po ramenu, a ona požele da ga odgurne.

„Da“, reče Maseto, zagrevajući se za svoju temu. „Emelija bi to želela. Otići ćemo na selo i tamo ćemo je ožaliti. Spakuj samo najvažnije stvari. Odmah ćemo krenuti.“

Moja majka je bila najvažnija, pomisli Rozalina ogorčeno. Razumela je da su mnogi ostali bez majke u još mladem uzrastu od nje, kojoj još nije bilo šesnaest godina. I zaista je sebe smatrala siročetom. Ramena njenog oca behu pogružena pod ovim novim teretom bola. Zbunjeno se osvrtao, misleći samo na svoju ženu, a kada je konačno pogledao u Rozalinu, posmatrao ju je pometeno i nervozno.

Rozalina stisnu pesnice, zarivši nokte u blede dlanove. Bol ju je podsećao da je još uvek prisutna, da se još uvek nije izgubila iz vida – čak i ako je njen otac to sada želeo.

Rozalina je sedela u uglu svoje sobe s bradom naslonjenom na kolena. Na dno kovčega stavila je Danteovu knjigu, zatim i Petrarku i Bokača, a onda i svoju najdragoceniju, pohabanu knjigu Ovidijevih priča, kao i lautu, i objavila da je spakovana.

Katarina nije bila tako ubeđena. „Gde su vam čarape? Haljine? Šal?“

Rozalina slegnu ramenima. „Ako mogu da čitam i da sviram, biću zadovoljna.“

„Da svirate? Ne možete ni razmišljati o tome da svirate. Ne dok ste u žalosti. Postoje granice, gospo, čak i za vas.“

Rozalina ubaci u kovčeg rezervni komad creva, za slučaj da joj neka žica na lauti pukne. „Paziću da me niko ne čuje.“

„Eh, nesrećna lepotice.“ Katarina se i dalje muvala po sobi, gundajući sebi u bradu dok je žurno ubacivala stvari u kovčeg. Rozalina izvadi Dantea iz sanduka i sede na pod, ponovo čitajući njegove vizije onoga sveta. Pitala se gde je sada njena majka i osetila je nekakve čudne žmarce, kao da je izašla iz reke u kojoj se kupala po letnjem danu i shvatila da je sunce zašlo. Činilo joj se da Danteovim opisima raja nedostaje sjaj. Večnost u takvom društvu pretila je dosadom. Druga mogućnost su bile neobične muke među grešnicima, ili hladnoća i zaborav čistilišta.

„Ne bi trebalo da čitate. To kod žena izaziva groznicu. Svi to znaju.“

Rozalina poljubi sluškinju, štipnuvši je za bucmasti, voljeni obrašćić.

Sedeli su u kolima koja su se truckala ulicom a zatim putem, ostavljajući grad za sobom. Rozalina je posmatrala talasanje plišanih sapi dva konja koja su vukla kola, uz mirise znoja i slame, dok im je oputa zveckala i čangrljala. Katarina je išla za njima, lica zajapurenog od napora. Nizovi čempresa behu uprti u blistavo nebo boje lapisa. Pa ipak, kuga je ostavila svoj pečat na zemlji: polja su ležala neobrađena, prošarana korovom; nagnute pritke vinograda pružale su se ka suncu sa majušnim grozdovima sivkastih bobica. Rozalina je primetila dve žene kako s mukom pokušavaju da usprave nakrivljene pritke i da počupaju korov koji je gušio lozu. Nije bilo muškaraca da im pomognu u tom napornom poslu.

Točkovi kola gnječili su u prolazu suručicu i delfinijum, šireći njihov miris u vazduhu. *Svako žudi za mirisom cveća protiv ove pošasti*, zaključila je Rozalina. *Čak i sama priroda.*

Valenco je vozio kola, udarajući štapom po mišićavim leđima konja ako bi mu se učinilo da zaostaju. Otac je sedeo pored Rozaline, a ramena bi mu povremeno zadrhtala kada bi zajecao.

Rozalina nije plakala. Kamičak besa, tvrd i suv, zaglavljen u njenom grlu, spalio je sve suze.

Valenco je kolima zaobišao mršavog bika što je nasrtao na kravu koja je izgledala kao da se dosađuje nasred zapuštenog polja, još uvek žvaćući travu. Rozalina je sa zanimanjem posmatrala njihovo parenje. Posle mnogo navaljivanja i gnjavljenja, majka je obećala da će razgovarati s njom o fizičkom činu između žene i muža. Dva dana pre nego što se razbolela, videle su dva psa kako se pare na ulici: cviljenje i režanje kuje, mahnito navaljivanje psa a zatim sparivanje životinja koje su cvilele i trzale se u jarku dok su ih prolaznici šutirali. Rozalina je želela da zna da li se i muškarac i žena nađu u tako tužnom i ponižavajućem stanju posle sparivanja. Emelija ju je uveravala da nije tako, da se ljudi ne pare kao psi i kuje i da će jednoga dana, uskoro, reći Rozalini sve što je potrebno da zna. To uskoro nikad nije došlo, jer se Emelija razbolela i umrla. Rozalina se pitala hoće li joj iko sada otkriti te pojedinosti.

Maseto zavuče ruku u svoj kaput i pruži joj zlatni lančić, zagrejan toplinom njegove kože. „Tvoja majka je želela da uzmeš ovo.“

Rozalina uze ogrlicu. Njena majka je nosila taj lančić i privesak svakog dana. Činilo se da je deo nje, poput njenih prstiju ili smeđih očiju ili okrnjenog prednjeg zuba. U sredini priveska blistao je veliki zeleni smaragd, prelivajući se bojama poput krila vilinskog konjica, okružen blistavim zlatom. Rozalina ga pomirisala, nadajući se da on možda još uvek miriše na njenu majku – miris šipka, osušene žalfije – ali mirisao je samo na kožu Masetovog kaputa i njegovu neokupanu, znojavu put. Zakačila ga je oko vrata.

„A ostavila ti je i pismo.“ On opet zavuče ruku u džep svog prsluka i ovog puta izvuče presavijenu hartiju.

Rozalina ju je nekoliko trenutaka posmatrala. Njena majka nije umela da čita ni da piše. Pismo je sigurno diktirala njenom

ocu. On je već znao šta piše u njemu. Olizala je usne, palacajući jezikom poput zmije.

„Šta piše u njemu?“

„Pročitaj.“

Suze mu behu presušile i izgledao je potuljeno, kao pas uhvaćen kako lovi piliće, koji ne sme da pogleda gospodara u oči.

Zgrabivši pismo, Rozalina ga je čitala sa sve većim užasom. „Ona mi piše da idem u samostan. To je laž! Ona to nije želela! Vi to hoćete. Hoćete da uštedite moj miraz.“

Rozalina oseti snažan bol u uvu i trebalo joj je nekoliko trenutaka da shvati da ju je otac ošamario.

„Zaboravljaš da si moja i da mogu s tobom da postupam kako želim. Ali ne. To je zaista bila želja tvoje majke.“

Rozalina se zagleda u Masetu, osećajući ukus krvi u ustima. On joj je uzvraćao pogled, iznenađen sopstvenom neočekivanom nasilnošću.

Rozalini je bilo jasno da je, čak i ako je to zaista bila želja njene majke, Emelijin izbor odgovarao njenom ocu. Miraz je bio skup. I smeštanje kćerke u manastir je dosta koštalo – još više ako su roditelji želeli da ona tamo živi udobno, sa dovoljno hrane i u lepo opremljenim ćelijama – ali je to bio tek mali delić ogromne vrednosti miraza.

Trljajući bolno uvo, Rozalina se zagleda u pismo. Bilo je puno izjava ljubavi, ali sve behu zabeležene očevom rukom. Šta ga je koštalo da zabeleži te sitne nežnosti, poslednje ostatke sa stola žene na umoru? Rozalina ih je gladno gutala – više ih neće biti. *On je uzeo svaki delić tebe*, mislila je Rozalina. *Čak i tvoju poslednju poruku mogu da vidim samo kroz njega*. Bilo je to kao da posmatra Emelijin lik kroz vatru lomače. Je li on zabeležio te nežne reči samo da bi izgledalo kako je želja da ona ode u samostan istinski potekla od njene majke? Pa ipak, jedna još sumornija misao zapljuskivala je ivice Rozalininog uma poput hladne prolećne plime.

Šta ako joj je Maseto Kapulet rekao istinu? Šta ako je njena voljena majka želela da njena jedina kćerka bude zatvorena u manastir?

Suze je zapekoše u očima. Bila je prokleta, osuđena, ako ne na pakao, onda na čistilište.

Kad su stigli u vilu u brdima iznad Verone, Rozalina se odmah povukla u svoju sobu. Ležala je na svom niskom drvenom krevetu zagledana u posrebrene grede na tavanici. Duž jedne od njih protrča miš, oprezno oklevajući iznad njene glave. Soba je, kao i uvek, mirisala na vlagu i ustajali pepeo, dok je vetar duvao pod zabatima a grede škripale poput broda na vodi. Napolju u dvorištu, Katarina je pumpala vodu iz bunara, te se čulo šištanje i žuborenje dok je voda tekla u kantu. Sve je bilo isto i ništa nije bilo isto.

Rozalina je razmišljala o samostanu u Mantovi koji će joj biti sudbina. Zgrada smeštena na vrhu brda poput premalog šešira, visoko iznad grada. Zidovi joj behu isklesani od ljubičastosivog peščanika donesenog s Alpa, tri stope debeli. Bila je to tvrđava za dušu. Noću se nijedan meštananin nije usuđivao da joj priđe. Šaputalo se da su u stara vremena opatice iz tog reda umele da lete i prizivaju duhove, ne uvek svete.

Prisećala se kako su je, dok je bila mala, odveli u posetu majčinoj sestri u manastiru. Rozalinu su morali da ubeđuju da uđe u *parlatorio*, prostoriju za posetioce pregrađenu gvozdenim šipkama što su sigurno štatile opatice od ovozemaljskih pogibelji ovog sveta. Gosti su priljublivali lice uz hladan metal, gurajući prste kroz rešetke, očajnički žudeći da pomiluju voljene kćerke ili sestre predate Gospodu. Dok je Rozalina plakala od jada i straha, majka bi je umotala u čebe i ugurala u *ruota* – točak nalik buretu, i zakotrljala ga, te su opatice sa druge strane mogle da je izvade i tajno unesu u srce manastira; njene tetke su je tako unele unutra, zagrljajima smirujući njene

suze, nutkajući je raznim slatkišima i đakonijama. *Ruota* je bila namenjena za robu poput jaja, kolača ili biskvita a ne baš za sestričine, ali se često koristila i za stvari koje su se unosile krišom, a posle te prve posete Rozalinu su često uvodili u manastir da se dive njenim bucmastim obraščićima mekim poput tek nadošlog testa, stvorenim za poljupce.

Razmišljajući o tim posetama, Rozalina se nije sećala nikakvih molitava ni pokore – sve je to bilo skriveno od nje. Umesto toga, sestre njene majke donosile su sve i svašta za šta su mislile da bi je moglo zainteresovati ili privući: tek rođene maćice, još uvek klizave dlake i zatvorenih očiju; malog vrapca što je pao iz gnezda u samostanskom dvorištu, smeštenog u kutiju u kojoj su ga hranili crvićima dok ne ojača dovoljno da može da poleti. Njenu majku je zanimala svaka pojedinost tih poseta, i tražila je od Rozaline da ih ponavlja iznova i iznova dok se ne bi zamorila od te priče, iako je sad već shvatala da ih je to prepričavanje urezalo u njeno sećanje poput živih boja muranskog stakla.

Te posete su se događale tokom nekoliko godina. Rozalina u početku nije znala da su one stavljale na kocku svoju dušu i izlagale se opasnosti od ekskomunikacije zbog toga što su je uvodile u samostan, skrnaveći njegovu besprekornu čistotu; mada je bila sigurna da bi, da su ih to pitale, njene tetke bez oklevanja odgovorile da je svaka cena, duša ili bilo šta drugo, bila vredna tih bucmastih laktova sa jamicama i okruglih, musavih kolena.

Prilikom poslednje posete, već je bila suviše porasla. Tako se zaglavila u *ruoti* i u povratku ostala u točku punih pola sata, dok je nisu oslobodili. Nikad više nije dodirnula ni zagrlila svoje tetke.

Razumela je zbog čega je njen otac želeo da ona živi u samostanu. On je bio čovek bez topline. Na skupovima ljudi su joj oduševljeno pričali koliko su se iznenadili kada se oženio njenom majkom, ženom skromnog miraza čiji izgled nije bio

moderan, iz ljubavi. Izenađenje zbog njihovog braka nije iščilelo ni za dvadeset godina.

Na Rozalininu nesreću, Masetova osećanja istrošila su se na njegovu suprugu. Bilo mu je drago što ima sina, ali nije znao šta će s kćerkom. Lepota koja ga je kod Emelije očarala, kod Rozaline ga je razdraživala – govorio joj je da ne sedi predugo na suncu, da joj lice ne bi još više potamnelo, mada Rozalina na to nije obraćala pažnju.

Rozalina je znala da on veruje u poslovicu: *Žena treba da ima muža ili zid u samostanu*. Međutim, sve do sada, nije znala da je i njena majka verovala u to. Zašto joj ništa nije rekla? Da li joj je nedostajalo hrabrosti, ili vremena? Je li nameravala da Rozalini poveri svoje namere, ali ju je iznenadna smrt omela u tome? Rozalini su odlučno branili da uđe u sobu kod bolesne majke, iz straha od kužnih isparenja.

Rozalina sa uzdahom shvati da nije važno što nije upoznata sa pojedinostima dešavanja u bračnoj postelji, njihovim užasima ili radostima. Nikada ih neće doživeti.

Sedeći u krevetu, videla je da sunce zalazi, sasvim nisko u dvorištu, nadošlo i crveno poput čira zrelog da se otvori. Grlo joj beše suvo i bolno. Uzela je struk lavande, ubran prošle godine, iz vaze na stočiću. Mirisao je na srećnija vremena. Ogorčeno ga je smrvila među prstima.

Ljutnja na mrtve bila je beznadežna i jalova. Rozalina zgrabi vazu i zavitla je ka ognjištu, gde se razbila među paperjastim ostacima pepela. Prvi put posle više nedelja popustila je svom bolu i zauralala. Lice joj beše zajapureno, a rebra su je bolela kao da ju je neko udario. Ali u suzama nije nalazila olakšanje, ni utehu.

Pošto se malo smirila, slušala je grebuckanje miševa među gredama i čula kako napolju kukuvija huče na mesec. Prišla je otvorenom prozoru. Sve kuće sada već behu okružene tamom i ona se zagleda u nebeski baldahin posut zvezdama, dok joj je vetar blago milovao obraz. Sklopila je oči.

Kada ih je ponovo otvorila, primetila je da u kući Montagijevih na brdu gori lampa. Da je to bila bilo koja druga kuća, jezičak žute svetlosti možda bi joj pružio izvesnu utehu, ili prijatnu pomisao da je još neka nesrećna duša budna u ovaj nesveti, sablasni sat. Dok ju je Rozalina posmatrala, lampa je utonula u mrak.

Na trenutak Rozalini se učinilo da se svetlo više nikad neće pojaviti. Osetila je kako joj nevidljivi lanac snažno steže grudi i pomislila kako je verovatno taj osećaj sličan mukama na koje inkvizicija stavlja jeretike, te se zapitala hoće li umreti. Nije želela da bude skrivena iza zida. Želela je ovaj svet, svu njegovu slavu i tugu i trulež. Kako se usuđuju da joj ga oduzmu?

Neće im to dozvoliti. Dok ne dođe trenutak da bude odsečena od sveta, uživace u svim zadovoljstvima. Ona pljunu na pod, zarekavši se sebi da će biti tako.

U zoru, sunce je opet osvanulo a s njim i Rozalina. Sveža rosa pokrivala je travu, ostavljajući je čistu i sjajnu i živopisno ravnodušnu prema njenim nevoljama. Pčele su vredno tražile polen u dubini cvetova jasmína, dok je detlić kuckao za doručak. Katarina je donela poslužavnik u Rozalininu sobu i ubedila je da pojede malo hleba i popije malo mleka. Nije rekla ništa o njenom podbulom licu i nateklím crvenim kápcima i, nakon što se obukla, vezala joj je crne trake oko ručnih zglobova i prebacila crni ogrtač preko ramena.

Zapušívši úši dlanovima da priguši Katarinino negodovanje zbog toga što izlazi iz kuće, Rozalina požuri preko polja da obiđe Liviju, ženu svoga brata, koja je leškarila očekujući porođaj i svoje sedmo dete.

Kada je Rozalina stigla, Livija je bila u krevetu u sobi na spratu, već okružena dadíljom i sa svoje troje preživéle dece. Lice joj je zasijalo od radosti kad je ugledala Rozalinu, ali se onda, kad se prisetila tragedije, snuždilo od tuge.

Koprcajući se da ustane iz kreveta, Livija je uhvati za ruku. „O, najdraža moja Rozalina. Neka se Emelijina duša odmori u nebu uz Bogorodicu i sve svece i hiljadu molitava. Ona je bila previše dobra za ovaj svet. I“, nastavi ona, „pravila je najlepše kolače sa bademima.“

Rozalina tupo klimnu glavom, nerada da progovori da ne bi opet zaplakala.

Livija joj stegnu ruku. Koža joj je bila tanka i zategnuta na kostima, ali joj šake behu iznenađujuće snažne. „Ja sam izgubila majku, sve svoje sestre i troje dece. Bol neće uminuti, ali ćeš se navići na to breme.“

Rozalina je obgrli oko vrata i poljubi u bleđi obraz, udišući težak miris neopranih čaršava i ružinog ulja. Zaobljeni trudnički stomak beše nabrekao i tvrd pod Livijinom košuljom. Njene nadošle grudi izgledale su bolno zaobljene, a plave vene spajale su se kao reke. Imala je duboke podočnjake.

„Jedeš li dovoljno?“ , upita je Rozalina, s olakšanjem razmišljajući o tuđoj mucu.

Livija se nasmeši. „Tvoj brat me stalno nutka raznim đakonijama.“

„Da, ali jedeš li ih?“

„Trudim se, trudim se.“

Rozalina pogleda u dadilju koja je dojila Livijino najmlađe, buc masto dete od nepunih godinu dana, sa usahlom bradavicom u ustima. „Čini se da je dobra i korisna.“

Livija klimnu glavom. „Da, s lakoćom ih sve čuva.“ Zaverenički je spustila glas. „Nekada je bila istražiteljka.“

Čuvši njihov razgovor, dadilja se okrete i pogleda ih. „Ovo je bolje. Život umesto smrti.“

Vrata se otvoriše i uđe grofica Loreta Kapulet, posednički obuhvatajući pogledom punu prostoriju, kao da su svi u njoj tube svile koju bira za haljinu. Čulo se samo sisanje debeljuškaste bebe na dadiljinim grudima. Rozalina se ukoči, i vide kako Livija užurbano namešta ćebe. Obe su obazrivo gledale u

Loretu kao u osu. Ona je bila udata za Masetovog starijeg brata, starog grofa Kapuleta, glavu kuće.

„Gde je Julija?“, upita madona Kapulet. „Mislila sam da se ovde igra s decom.“

„Više nije ovde, strina“, reče Livija. „Bila je tu sat ili nešto više sa svojom dadiljom. Lepo su se igrali. Ali one su otišle.“

Grofica Kapulet je i dalje pogledom pretraživala sobu, kao da se Julija možda krije negde među posteljinom ili iza paravana.

„Žao mi je što nisam videla rođaku Juliju“, reče Rozalina. „Volela bih da jesam.“

Njena strina se namršti. „Trebalo bi da je ovde. Naporna devojka.“ A onda, trgnuvši se, dodade: „Žao mi je zbog tvoje majke. Emeliju je krasila *virtu*.^{*} Neka se odmara s Bogorodicom u večnom miru. Poštovaćeš njenu uspomenu odlaskom u samostan.“

Rozalina oseti grč bola u stomaku i shvati da je ostala bez reči.

Madona Loreta Kapulet ju je pogledala na trenutak pre nego što je pozvala slugu da im donese vina. „Moja rođaka nije dobro. To je od žalosti, a ne od kuge?“, upita ona, okrenuvši se Rozalini i odjednom se uplašivši.

„Znali ste da treba da odem u samostan?“, upita Rozalina.

Madona Kapulet se oprezno smesti na ivicu kreveta, zbu-njenog izraza. „Šta bi drugo ona mogla da želi za tebe, draga rođako? Tvoj brat neprestano dobija naslednike. Tvom ocu nije potrebno više unučadi. Ti ne možeš da poneseš očevo ime. Ne moraš da rađaš. Kakva je korist od tebe?“

Rozalina suvim jezikom obliza usne. „Ali udaćete Juliju.“

„Bog nam je podario samo jedno dete. Sad sve nade polaze u nju. Koliko god da nam je ona teret.“

Rozalina je ćutala. Bila je suviše mlada da upamti Julijinu sestru, koju je odnela groznica, ili njenu mrtvorodenu braću. Okrenula se i pogledala svoju snahu koja je ležala na krevetu

^{*} Ital.: *Virtù* – vrlina, od lat. *virtus*. (Prim. prev.)

naduvenog stomaka. Poradala se svake godine, i predavala decu dadilji da bi Valenco mogao opet da se popne na nju a ona opet da zatrudni.

Deca, međutim, moraju biti korisna; Rozalina nije imala nikakvu svrhu.

„Šta si želela, Rozalina? Imaš samo petnaest godina. Jesi li priželjkivala muža?“, upita je madona Kapulet, naginjući se ka njoj sa iskrenom znatiželjom.

Rozalina nije smatrala da je dužna da odgovori na to pitanje. Umesto toga mislila je na svoje roditelje. Nije znala da li je njena majka stvarno volela Maseta, ili čak da li je ljubav smatrala neophodnom. On je nju voleo dovoljno za oboje. Ponekad, kad bi za večerom popila dosta vina, Emelija ga je zadirkiivala kada to niko drugi nije smeo. Rozalina je bila sigurna da je njena majka imala sa njim trenutke sreće, poput kapljica rose nanizanih po paukovoju mreži. Iako su bili krhki i prolazni, nisu bili ništa manje vredni. Rozalina je rešila da sazna nešto o ljubavi pre nego što bude zatočena, sa mužem ili bez njega.

DRUGO POGLAVLJE

Zove se Romeo

Kuga se povukla kao voda za vreme oseke, ostavljajući jar-kove pune na brzinu sahranjenih leševa. Usevi su trulili na poljima, a mostove nije imao ko da popravlja, jer nije bilo muškaraca da iseku stabla u drvenu građu, ni prevoznika da dovuku neobrađena stabla do reke, ni stolara da poprave istrulele grede.

Rozalina je začuđeno gledala kako njen otac pada na kolena da bi zahvalio Svevišnjem za svoje izbavljenje. Ona nije zahvaljivala. Bog je odlučio da joj uzme ono što joj je bilo najvažnije, i ostavio je slomljenu i očajnu.

Pa ipak, nekoliko puta nedeljno, mrzovoljnu Rozalinu bi naterali da ode u malu crkvu prepunu pokajnika i zadovoljnih vernika, koji su zahvaljivali svim svecima kojih su mogli da se sete zbog toga što su pošteđeni. Primetila je da su se najrevnosnije molili oni očevih godina. Mlađi vernici su se dosađivali i zevali, ne obraćajući pažnju na sveštenika čak ni dok ih je prskao pljuvačkom vatreno propovedajući. Rozalina je sve to posmatrala kao opčinjena, čekajući da vidi ko će biti pogođen tim kapima usrdne molitve, pravo od Božjeg glasnika. Horske pesme behu vedre, dok iz Rima nije stila zabrana

takvih melodija zbog nadahnjivanja svetovnih i požudnih misli. Opet se setila svoje sudbine buduće opatice. Suočavanje sa životom ispunjenim molitvama i tužnim notama. Kako će ona to podneti?

Posle crkve potražila je oca u njegovoj kancelariji, gde je proučavao račune.

Samo što on nije gledao u svoju poslovnu knjigu. Umesto toga, posmatrao je naslikanu minijaturu Emelijinog lika i prstom joj milovao profil.

Rozalina ugrabi priliku. „Ako odložite moj odlazak za godinu dana, posle toga ću otići u samostan ako ne dobrovoljno, onda bar bez prigovora.“

Namrštio se. „Zašto bih pregovarao s tobom?“

Rozalina pokaza na majčinu sliku. „Ona nije želela da budem nesrećna.“

On pogleda u majušnu sliku pod svojim prstima. „Ni ja to ne želim, kćeri. Čak i ako ti ne veruješ u to.“

„Verujem“, reče ona, trudeći se da zvuči iskreno i pružajući mu ruku, ali takva prisnost bila je ipak preterana i ona polako spusti prste.

„Godinu dana smeštaja i hrane nije malo.“

Njen otac je, međutim, bio imućan čovek i trošak mu nije bio važan. Samo je želeo da ona ode. „Tvoja majka je želela da odeš u samostan. Čak i ako ti ne želiš to da čuješ.“

„Otići ću. Ali dajte mi još godinu dana među svetom. Dovolite mi da ga se zasitim pre nego što ga zauvek napustim.“

„Bolje bi bilo da odeš brzo. Sprži ranu vatrom. Tako će ti biti lakše.“

Ona kleknu i obasu mu ruke poljupcima. „Preklinjem vas.“

On je nekoliko trenutaka zamišljeno ćutao. Izgledao je tužan, kao da se koleba. „Voleo bih da se malo bolje upoznamo, kćeri.“

Ona usrdno klimnu glavom.

„A kad odeš u manastir, dopustićeš mi da te posećujem?“, upita on, pomalo žalosnim glasom. „Izgubio sam ženu; neću sad da izgubim i ćerku...“

„Nećete“, odgovori ona.

„Omogućiću ti dvanaest noći.“

Ona ga užasnuto pogleda. „Tako malo! To nije dovoljno.“

„Onda možeš da odeš odmah. Ne zaboravi, to je moja dobra volja, ti si moje vlasništvo i mogu da radim s tobom šta god hoću.“

Pristala je, trepćući da otera suze.

„Posle dvanaest noći otići ćeš u samostan ne žaleći se članovima porodice i ne praveći scene, već mirno prihvatajući svoju sudbinu...?“

Nije mogla da govori. Grlo joj se stezalo od suza i straha. „Da“, izgovorila je kreštavo.

„Zakuni se, Rozalina.“

„Kunem se.“

Poželela je da čuje iznenadnu zvonjavu svih zvona Lombardije, ili kreštanje vrana koje najavljuje njenu nesreću, ali nije se čulo ništa, samo kloparanje kopita po kaldrmi negde u daljini dok su konje vodili po dvorištu, i veselo cvrkutanje zeba.

Otac više nije gledao u nju i vratio se svom abakusu i svojim računovodstvenim knjigama. Rozalina je već bila otpuštena. Istrčala je iz sobe. Samo dvanaest dana da uživa u svetu. Dvanaest dana boja i svetla i muzike. Zgrabiće ih sve. Odjurila je u kuhinju da potraži Katarinu, kao što je radila još od malih nogu kad god bi se suočila sa nekom nevoljom a majka nije bila tu. Ali ovo nije bilo razbijeno koleno, i nije se moglo popraviti slatkim biljem ni ušećerenom jabukom.

Katarina je pravila pitu s jeguljama. Nije videla Rozalinu kako ulazi i mesila je koru za pitu tiho pevajući. Rozalina zastade na pragu, ošamućena, bez reči. Posmatrajući Katarinu, sa rukama belim od brašna kao što ih je videla hiljadu puta, osećala je da nije ni ovde ni tamo, kao da bi to mogao biti bilo koji trenutak u njenih petnaest godina. Ali čim joj kaže da se moraju rastati i čuje Katarinin uzvik, peščani sat će se preokrenuti i vreme će ponovo poteći. Nije bila spremna za to, ne još.

Rozalina sačekala još trenutak. Pogledala je u vijugave jegulje na drvenoj ploči, u njihova sluzava i glatka tela, i udahnula njihov rečni miris. Blesak sečiva noža, umrljanog krvlju. Praškasti oblačići brašna koji padaju na pod. Ona će jesti ovu pitu i možda sledeću, ali kod one naredne više neće biti tu. Rozalina se nakašlja.

Katarina zastade i zaboravi na pitu ugledavši Rozalinine blede obraze i oči pune suza. „Šta se desilo? Šta je bilo, bubamaro?“

Kad je Rozalina progovorila, Katarina uzviknu razmazujući blato i sluzave ostatke jegulja po čelu. Dve žene se zagriše. Onda je Katarina odgurnu, dajući joj ubrus da obriše suze. „Evo, sedite. Livija se srećno porodila. Glasnik je stigao kod vašeg oca. Muško je.“

„Dvostruko mi je drago. Jer je bolje biti muškarac u ovom svetu.“

„Već jede kao veliki. Za njega i njegovog brata možda će morati da unajme i drugu dojilju. Možda sutra možete da svratite do Livije.“ Katarina otvori ostavu, tražeći slatkiše. Zadowoljno coknuvši, izvadila je paketić ušećerenih trešanja i šljiva.

„Uzmite ovo. Ne kvari apetit“, rekla joj je.

Rozalina zahvalno uze slatkiše, gutajući i knedlu u grlu zajedno sa pljuvačkom i šećerom. Katarina je čavrljala o novoj bebi da je zabavi.

Rozalina ugura još ušećerenih šljiva u usta. Kad deca budu dovoljno velika – ali ne prevelika – možda će joj ih Livija dovesti u posetu u manastir jedno po jedno i ubacivati ih u *ruota* bure, a ona će im sat-dva pokazivati samostan. Nije mogla da se nada ničemu mnogo boljem od toga.

Katarina je još uvek čavrljala kao vrabac. „Ne mogu da održe pravo krštenje zbog vaše jadne majke. Ali susedi šalju poklone, a vaš brat se drži kao sam knez Verone! Ali rođenje dečaka mora da se proslavi. Svi su nešto poslali. Pa, skoro svi. Montagijevi nisu, naravno.“

Montagijevi. I samo ime zvučalo je kao strano ostrvo, udaljeno i izdvojeno. Moćno i opterećeno grehom. Otelotvorenje zla i grozote. Ako je Rozalina ikad bila neposlušna, pretili su joj da će je se Montagi dočepati. Kako, to nije bilo sasvim jasno. Da li bi je poslali njima zapakovanu kao meso od mesara? Da li bi se oni pojavili u njenoj sobi, poput đavola koji se pojavljuju iz čarobnog kruga? Prekrstila se.

Ali poput samog Lucifera, ni Montagi nisu oduvek bili zli, a Kapuleti ih se nisu oduvek grozili. Nekada davno dve ugledne porodice u Veroni bile su, ako ne prijatelji, a onda bar složni u mudrosti i u savezništvu. Između njihove dve kuće sklapali su se i brakovi. Međutim, pre mnogo godina, dok je Rozalinin deda još bio mlad, jedan brak je dogovoren i obećan, a onda je nevesta Kapulet odbačena. Činilo se da je mladoženja odabrao crkvu i ljubav prema Bogu umesto neveste, i brzo se uzdigao do kardinalskog položaja.

Ta uvreda nikada nije zaboravljena, već je ključala i bubrila i na kraju se skamenila u mržnju, sve jaču sa svakom godinom koja je prolazila. Ili se bar tako pričalo. Rozalina je bila sigurna da je bilo još nekih razloga za neprijateljstvo osim te uvrede, ali niko nije hteo da joj kaže ništa o tome.

Katarina posu dasku pravom mećavom brašna. „Montagijevi priređuju masku. Da ne poveruješ! Svi ostali idu u crkvu da zahvaljuju i blagosiljaju, a oni održavaju bal! A svi ti ljudi koji su umrli od kuge tek što su sahranjeni. Ali takvi su Montagi. Mi bar ne moramo da idemo kod njih, ni da se izvinjavamo. Neka ih Bog kazni kako god mu padne na pamet.“

Rozalina je jedva i obraćala pažnju na njene reči. Zabave Montagijevih bile su poznate u Veroni i u čitavoj Mletačkoj republici: gutači vatre, mađioničari, žongleri, najbolji muzičari koji su se mogli unajmiti za novac (a Montagi su ga imali dovoljno), pečeni golubovi, krvavi butovi divljači, ostrige naslagane u hrpe planinske visine, ledene poslastice od limuna

i pomorandže i ples do zore. Međutim, sve to nije bilo ništa. Slavlja su se održavala u vrtovima Montagijevih, pećinskom lavirintu čudovišta i čuda, koja ni Rozalina ni bilo ko od Kapuleta nikad nisu videli.

Pričalo se da je te vrtove izgradio pre stotinu godina jedan Montagi, izludeo od bola posle smrti svoje žene. Strahujući da je ona izgubljena u paklenim užasima, izgradio je sedam krugova na šumovitoj padini oko svoje vile, da bi mogao da je posećuje u snovima. U noćima u vreme karnevala, muškarci i žene ludovali su među živim košmarnim vizijama iz mašte izmučene duše, koje su dobile oblike u kamenu i mahovini među stablima kedra, platana i bora.

Sve je to Rozalina naslućivala iz opisa koje su im prenosili susedi i poznanici. Pre nego što se udala za Valenca, Livija je išla na zabavu tamo sa svojom porodicom, a Rozalina ju je terala da joj iznova i iznova opisuje pojedinosti tih vrtova. Naravno, kad je postala Kapulet, Livija je bila izopštena, te više nije mogla da doživi ta zlokobna zadovoljstva. Niko od Kapuleta nikada ne bi ni razmišljao o tome da ode tamo.

Obećanje koje joj je otac preko volje dao odjekivalo je u Rozalininom srcu: *dvanaest dana i noći*. Ako mora da se odrekne ovog grešnog sveta, onda će se najpre zasititi njegovih zadovoljstava. Pomisao o Montagijevima bila je zastrašujuća, ali ostalo joj je tako malo vremena. Mora biti hrabra. Ako je domaćin i sam đavo, ona će otići tamo s trakama u kosi.

Rozalina se ushodala po svojoj sobi. Maska je bila korisna: sakriće njeno lice od Boga. Ali za one na zemlji, koji su je poznavali iz Verone i koji bi je još uvek mogli prepoznati, morala je potpunije da se pruruši. Ne smeju je otkriti. Otac joj je možda odobrio dvanaest dana slobode, ali je sa hladnom sigurnošću znala da ovo nije način kako je on želeo da ih ona provede. Ako bi do njega dopro makar i šapat o tome, odmah bi je odveo u

samostan. Ne samo zbog toga što je bez pratnje otišla na bal, i to u kuću Montagijevih, prema kojima je on gajio odbojnost što se stvrdnula u zarđalu mržnju. Ali ipak, kakvu odeću za prerusavanje bi mogla da nabavi u ovaj kasni sat? Ništa od njene garderobe nije moglo da joj posluži.

Zavirila je u kovčeg u dnu svog drvenog kreveta. Ova soba je nekad pripadala Valencu, pre nego što se oženio, dok još nije imao svoju kuću na selu. Rozalini sinu ideja od koje joj je srce zatreperilo poput ptice usplahirenih krila, što lepeću udarajući o kavez njenih rebara. Otvorila je kovčeg. Mirisao je ustajalo, a gornji sloj odeće pokrivala je fina prašina od crvotočine.

U kovčegu se nije nalazilo bogzna šta. Otkinuta krila davno crklog moljca. Jedan čaršav, požuteo od stajanja. Nešto stare Valencove odeće iz mladosti. Ta odeća nije poklonjena slugama kao što je bilo uobičajeno, već spremljena u kovčeg, verovatno u nadi da će je nositi još preživelih sinova kojih nije bilo. Kaput je imao crne plišane rukave sa prorezima, koje tu i tamo behu progrizli moljci. Pantalone su bile sive, sa paspulom od srebrnog brokata, glatke pod njenim prstima. Da, otići će na bal kao Valenco. Ili kao Valenco dok je bio dečak.

Sa maskom i u pantalonama, niko je neće prepoznati.

Brzo je otkopčala haljinu i bacila je na pod. Zadržala je na sebi košulju i zavirila u nju. Nije bilo vredno truda da povezuje grudi. Bile su tako male da će biti potpuno skrivene ispod kaputa. Navukla ga je, zajedno sa pantalonama, i zakopčala sjajnu sedefnu dugmad, zažalivši što nema kapu da sakrije dugu crnu, izdajničku, devojačku kosu, smotanu u punđu na potiljku, kad je Katarina ušla i jauknula, udarivši nožni palac.

„Ličim li na Valenca?“, upita zadovoljno Rozalina.

„Ne. Mnogo ste lepši. Lice vam je preplanulo i nemate bradu.“
Rozalina se snuždi. Činilo joj se da je situacija beznadežna.

„A zašto biste želeli da se prerusite u brata?“

Rozalina odmahnu glavom i ne htjede ništa da joj kaže.

„Recite mi, Rozalina. Ja sam vam prijateljica, i to od rođenja.“

Rozalina je oklevala. Nije želela da otkrije svoje namere, ne toliko zbog straha od izdaje koliko iz straha od posledica za Katarinu ako bi bila otkrivena. Pa ipak, odmeravajući golubije sive pantalone, ugledala je svoja stopala u modernim ružičastim papučicama i, digavši ruku da dodirne kosu, shvatila da je zaboravila da skine svoj devojački veo, koji joj je još uvek stajao na glavi.

Katarina uzviknu, odjednom shvatajući. „Molim te, bubamaro, ne možeš da odeš tamo, sama! To je opasno za bilo koju ženu, ali za devojkicu poput vas, Kapuletovu... bez pratnje, devojkica koja ništa ne zna!“ Ona se uhvati za grlo u usplahirenoj neverici. „Vi ste još dete.“

„Nisam dete“, reče Rozalina. „Ne znam šta sam. Nikad neću postati žena. Biću zaključana i ostavljena da polako venem, kao neubrana breskva, da trulim na grani.“

„Opatice u samostanu su ipak žene.“

„Jesu li? One su udate za Gospoda. Predaju mu svu svoju volju, želje i misli. Moja narav nije takva da sam podobna da Mu služim. Nisam ni poslušna ni krotka. Želim suviše.“

Rozalina je videla da Katarina to ne može da porekne, već je samo ponovila: „Ne idite tamo. Nije bezbedno.“

„Ići ću. Pitanje je samo hoćeš li mi pomoći ili ćeš reći mom ocu?“

Kasnije, dok su njih dve koračale neosvetljenim putem preko polja ka vrtovima Montagijevih, sinjora Rozalina se trudila da ne poskoči od straha na šuštanje lišća platana ili lavež lišice. Veće je bilo toplo i gusto poput toplog mleka, zrikavci su zrikali a žabe kreketale u ustajalim barama na ivici polja. Teturajući u pozajmljenim cipelama, Rozalina je mahala rukama da otera komarce što su joj zujali kraj uva. Iako je osećala mučninu od straha, treperila je od uzbuđenja. Možda će je otac zarobiti, ali će ona pre toga ipak živeti. A možda čak postoji i

mogućnost da pobjegne? Da li bi ipak mogla da se iskobelja iz jezivog stiska sudbine?

Ta nada je bila slabačka – poput svica namesto zvezde što pokazuje put u mračnoj noći – i ona je uguši.

„Ovo neće uspeti“, mrmrljala je Katarina. „Isprašiće vas i oterati iz kuće odmah, a ja ću...“ Nije završila rečenicu, plašeći se da glasno izgovori ono što će se dogoditi njoj ako Rozalinina prevara bude otkrivena.

Rozalina zastade i spusti joj ruku na rame. „Niko neće znati da si mi pomogla. Kunem ti se. Ali sada se moraš vratiti kući. Odavde sasvim opušteno mogu i sama.“

Katarina odmahnu glavom. „Ići ću s vama do kapije, nevaljalice. Bili ste najslađe dete koje sam ikad čuvala, i najvragolastije.“

„Misliš, najvragolastiji dečak.“

„Da ste dečak, ne biste se saplitali o sopstveni mač.“ Katarina se nasmeši. „Dođite, dajte da vam namestim pojas. Suviše je nisko. I stanite ovako. Raširenih nogu, tako.“

Rozalina pokuša, zgazivši jednim stopalom na meki krtičnjak, dok je pazila da drugom ne ugazi u jarak.

„To je već bolje. Ali čovek bi pomislio da nikad niste videli muškarca. Zar se nikad niste borili sa bratom drvenim mačevima?“

„Valenco me je jednom udario po glavi, proglasio sebe pobednikom i to je bilo sve.“

Katarina joj namesti kapu i zagleda se u nju. Rozalina se meškoljila, osetivši nelagodu od njenog pogleda. „Stanite mirno. Muškarci se ne vrpolje. To je bolje. Ali čak su vam i u mraku obrazi suviše rumeni za momčića.“

Katarina se sagnu i, gurnuvši prste u zgaženu hrpu zemlje krtičnjaka, nanese malo blata na Rozalinine obraze. „To bi trebalo da podseća na senku brade. Trebalo je da to uradimo ugljem. I morate piti vino, inače ćete delovati čudno. Ali ne previše. I nemojte žmirkati ako neko opsuje pred vama.“

„Bogami, neću.“

„I ne izgovarajte takve reči! Inače ćete biti prokleti!“ Katarina poraženo uzdahnu. „Ne mogu da dokučim zašto hoćete da idete kod tih groznih Montagijevih.“

Rozalina se nasmeši. „Mame me mračnim užicima.“

Gotovo su stigle do kraja puta, gde su kuća Montagijevih i staza do vrtova bile osvetljene nizom buktinja što su rasterivale tamu. U senci su odjekivali muzika i glasovi. Rozalini zastade dah i ona uhvati Katarinu za ruku i čvrsto je stegnu svojom šakom u prevelikoj, pozajmljenoj rukavici.

„Ako se plašite, možemo još uvek da se vratimo kući“, reče Katarina, ubeđujući je. „Niko neće znati da smo dolazile ovamo.“

„Ne“, reče Rozalina. „Slušaj muziku. U tome nema ničeg zastrašujućeg!“ Puštajući Katarininu ruku, ona krenu za tim zvukom, poput izgadnelog čoveka koji je nanjušio miris mesa na ražnju.

„Čekajte! Dajte da vam vežem masku.“ Katarina uze masku. To nije bila ona ljupka, bela, koju je Rozalina ranije nosila na karnevale i maskarade, već zaobljena i crna, prava muška maska. Rozalina je nestrpljivo čekala dok joj je Katarina priljublivala masku uz lice, kopkajući zemlju nogom. Vrh obuće bio je napunjen hartijom, jer su joj cipele bile prevelike.

Maska joj je fino prianjala oko očiju, ostavljajući obraze, nos i usne otkrivene.

„Svrbi me.“

„Pih.“

Rozalina dozvoli Katarini da joj zategne uzice, a onda, oprostivši se od svoje zabrinute pratilje, opet požuri u pravcu iz kojeg je dopirala muzika.

Zastala je na rubu svetlosti, osluškujući. Ostatak vrta ležao je skriven, sa čempresima nanizanim duž puta poput visokih pera umočenih u gusto mastilo noći. Rozalina je stigla kasnije od većine gostiju i išla je putem sama. Osetila je kako joj u grlu zastaje dah. Ogromni džin zjapećih usta, otvorenih čeljusti visine čoveka, sa parom sjajnih baklji u rukama posmatrao ju

je upalim, praznim očima, a ona potisnu želju da se okrene i pobegne. Posle nekoliko trenutaka shvatila je da muzika dopire iz crne pećine njegovog grla. Uz treperenje buktinja, pročitala je natpis na čelu diva: „*Lasciate ogni speranza*“ – „Ostavite svaku nadu“.

Ako je želela da uđe tamo gde se odvijala *festa*, morala je da prođe kroz paklene čeljusti. Rozalina duboko udahnu i uđe u divova usta.

Izbila je na čistinu po kojoj su bogovi skakutali i borili se. Herakle je bacio Kaka na zemlju, na glavu, dok je sfinga gledala u Erinije. Veliki zmajevi sukobljavali su se s lavovima razjapljenih čeljusti i odupirali razjarenim lovačkim psima. Ogromna kornjača sa nimfom na leđima odmarala se pored vodopada gde se kupala vodena boginja. Pa ipak, svi su bili zaustavljeni i okamenjeni, kao jednim jedinim davnim pogledom Meduze. Lica im behu prekrivena crnom mahovinom i srebrnim lišajevima, dok se bršljan dugim prstima hvatao za rubove granitnih skuta.

Rozalina je prolazila čistinom zadivljeno posmatrajući statue. Vrt je bio pun maskiranih gostiju. Niko nije obraćao pažnju na nju. Iz senke na ivici šume gledalo ju je još divova otvorenih usta; neki su umesto jezika imali kamene stolove, na kojima behu posluženi hrana i piće. Ona nije bila ni gladna ni žedna, ali sa čistine je dopirala i muzika.

Osvrtala se tražeći pogledom Pana, ili Paka,* jer ko bi drugi mogao da svira u takvom svetu? Muzičari, međutim, behu smrtnici – stameni i preznojeni momci. Iz njihovih flauta, viola i nekolikih lauta dopirao je sladunjavi motet** prateći pevačicu, ženu promuklog i slatkog glasa.

* *Puck* – nestašni vilenjak iz folklornih priča, zli duh, šaljivdžija, jedan od likova iz Šekspirove komedije *San letnje noći*. (Prim. prev.)

** Lat.: *motetus*, ital.: *mottetto* – forma vokalne muzike koja se pojavila u XIII veku. Reč *motet* verovatno potiče od franc. *mot* – reč, što ukazuje na povezanost ove muzičke forme sa tekstem. (Prim. prev.)